

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articole și corespondențe pentru publicare și trimis redacțiunii.
Concursuri, inserțiuni și taxele de abonament se trimis administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

—
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

O notă disonantă.

În anul trecut ne cercetase Dr. Nicolae Brinzeu, preot gr.-cat. în Vulcan să iee contact cu noi în combaterea sectelor religioase, ce netăgăduit băntue ambele biserici.

Pentru combaterea sectelor înființase o revistă sub titlul »Calea Vieții«. Primul număr din »Calea Vieții« s'a tipărit la »Concordia« din Arad, căci făgăduise a rămâne imun de orice tendență proselită față de biserica noastră.

»Unirea« din Blaj întimpină aceasta apariție în Arad ca un triumf al unirei. Se preamărește părintele episcop Dr. D. Radu ca mecenatele propagandei unite și le invederează existența unei organizații de propagandă unită. »Calea Vieții« este organul de popularizare a acelei propagande.

În urma acestor descoperiri »Concordia« fi deneagă continuarea tipăririi, dar foaia de propagandă apare instructivă pentru popor, căci n'a sosit încă momentul să-și depună masca.

La anul nou ne pomenim iarăși cu ea în Arad. Se tipărește acolo de unde a fost scoasă odată, la Concordia.

De Introducere se prezintă cu următorul prim articol:

ANUL NOU.

— Ușa prin care intrăm. —

Evanghelia dela Ioan 10, 1 urm. (la Utrenie).

»Zis'a Domnul către Iudovii, cari veniseră la dânsul: Amin, Amin zic vouă, cela-ce nu intră pe ușe în staulul oilor, ci sare pe airea, acela este hoț și tâlhar. Iară cela-ce intră pe ușe, acela este păstor al oilor Acestuia portarul îi deschide și oile ascultă glasul lui și pe oile sale le strigă pe nume și le scoate. Și când scoate oile sale, umblă înaintea lor; și oile merg după dânsul, că ele știu glasul lui. Iară după cel străin nu merg, ci fug dela dânsul, că nu cunosc glasul străinilor. Aceasta asemănare le-a zis-o lor Isus; iară ei nu au înțeles, ce erau, cele ce le zicea lor. Și iară le-a zis lor Isus: Amin, Amin, zic vouă, că eu sunt ușa oilor. Toți, câți au venit mai înainte de mine, hoți sunt și tâlhari, ci nu i-au ascultat pe dânsii oile. Eu sunt ușa:

prin mine va intră cineva, se va mântui și va intră și va ieși și pășune va află.»

»Deci prin Isus Hristos să intrăm în anul nou, căci numai prin el putem să intrăm și să ieșim și să ne mântuim...«

În coala de penumerare la »cea mai bună gazetă pentru popor« se provoacă, că este recomandată de Preasfințiiile Lor Domnii episcopi: al Lugosului, Orazii-mari și al Aradului.

Am cerut dela P. S. S. D. episcop al Aradului, Ioan I. Papp explicație asupra pretensei recomandări și am primit răspunsul categoric, că nu a dat nici o recomandare pentru »Calea Vieții« ci s'a constatat, că un asesor consistorial a căzut jertfă bunăcredinței sale.

Să se știe dar, că provocarea la recomandarea Preasfinției Sale, episcopul Aradului, este improprie.

Fără în'oială, că în favorul nenorocirilor de războiu sufletele sunt deschise pentru mângâiere; terenul e priincios pentru propagandă religioasă. Și toate bisericile își dau silința de a profita de inclinarea credincioșilor spre mângâiere bisericască. Umăr la umăr lucrând bisericile în aceasta direcțiune, fie-care în cercul său de activitate, săvârșesc o faptă bună creștinească. Dar a se folosi de nenorocirea generală pentru a intră în turma ațuia cu scop de a o mai turbură sufletește, și să mai adauge la suferințele generale, este manie de lup răpitor, care intră după pradă între țerfele războiului.

»Calea Vieții« lui Dr. Nicolae Brinzeu nu este calea a știu noastre.

Regretăm nespun, că în vremuri, când armonia sufletelor ar trebui să domineze întreaga viața noastră socială, să ivesc și note disonante de felul mișionarului Dr. Nicolae Brinzeu. Sperăm, însă, că conștiința vieie a preoțimei noastre va amuți această notă disonantă prin sufletul ei mare istoric cu care întotdeauna mântuire a fost poporului său.

Comori îngropate.

Comori îngropate?! Unde sunt?! va întreba unul sau altul dintre cititorii acestei reviste, să le desgropăm numai decât și să ne ferim cu ele. Iată-le! Și ce multe, multe sunt, de omul nici macar nu le poate spune așa în grabă. O minte ageră și sănătoasă, lăsată în plata Domnului să se părginească, nu e o comoară îngropată? Niște brațe tinere și vânjoase dedate lenei nu egaleză cu o comoară pierdută? Cât de departe pot duce pe om niște brațe muncitoare Doamne! O viață familiară provăzută cu toate cele de lipsă de cătră Dumnezeu și din partea oamenilor care revarsă în societate cinste, voie de viață și seninătate, oare nu este o mare comoară pierdută, când se lasă tărâșă în abis de cătră niște vederi și gusturi proaste. Dară venitul anual câștigat cu atâta sudoare și abnegațiune, dacă s'ar chivernisi pretutindenea cuminte nu ar crește încetul cu încetul și s'ar preface în o comoară, scumpă care ar scăpa sufletul multor oameni de urmările groaznice ale mizeriei. Gândiți-vă bine iubiți cititori și la ușa fieștecarei case ve-ți afla una sau mai multe comori îngropate după cum e mai mult ori mai puțin luminat sufletul gazdei care o locuiește.

La toate neamurile de pe fața pământului vom afla comori îngropate și acestea cu atât mai puține cu cât gradul de cultură este mai înalt, dară la neamul nostru numărul lor parecă a ajuns maximul. Noi ne folosim mai puțin de energia trupească și sufletească de care dispunem, ori noi suntem aceia cari ne cheltuim puterile pe lucruri zădarnice. La noi sunt leghion la număr: brațele lenevite, mințile stricate de părăgenire, obiceiurile rele, capitale enorme asvârlite pe ferăstră afară, firoscoșii stupizi și intoleranți, cari după vorba scripturii, nici ei nu vor să între în împărăția cerurilor nici pe cari vor să între nu-i lasă.

Afară e frig de creapă lemnele, zice un scriitor străin, omul își ia bunda cea mai groasă ca să poată scăpa de suflarea lui de ghiță; fetele acestui neam însă merg la joc în matasa cea mai fină cea mai subțire numai ca să pară lumii frumoase și chișoșe. Urmarea e că după vre-o câțiva ani să pogoară în mormânt în urma răcelii foarte multe din aceste ca mame lăsând și în copii lor sămânța celei mai urâte boale. Grozav lucrul să cheltuiești sute de florini ca să-ți bagi în oase tuberculoza. Și de fapt faloșia năroadă bagă în boala cea mai grozavă pe mulți tineri și tinere de ale noastre la sat. Iată deci numai un singur

fel din cele multe cum ni se duc pe copcă comori scumpe!

Biserica e slabă acūși ploaie în ia, preotul șede cu chirie când într'un cap al satului când într'altul și trăiește ca vai de capul lui, de pe azi pe mâne. Cărcimarul și cărciuma înfloresc însă din zi în zi de țe e mai mare dragul. Dacă vei merge numai pe la douăzeci de case cu fete mari vei afla investite în haite cari acūși nu mai sunt la modă 40 000 de coroane și dacă vei merge în o sută vei afla o 100 așa de mii. Zeci de mii bagate în zdrențe iară casa lui Dumnezeu de unde ar putea să isvorească atâta lumină atâta robustitate sufletească, nu peste multă vreme va devini o ruină după partea credincioșilor ei. Iată comoara comorilor, biserica strămosească, pierdută, pe când năravurile urite, cari seacă măduva unui popor în scurtă vreme, sunt cultivate cu toată dragostea și intențitatea. Așa se îngrop la noi zilnic energii și comori și dragostea pentru lumina cea adevărată, care izvorește în primul rând din învățăturile bisericeii iară în al doilea rând din cultura popoarelor conducătoare, în loc să ieie proporții tot mai mari, parecă treptat să stânge. Valurile de lumina din apus atât de greu pot străbate la noi fiindcă sunt scrise în limbi străine și au la bază grade culturale, cari diferă de gradul nostru de cultură, dară nici noi nu ne luăm cea mai mică osteneală să ajungem la ele. Sunt zeci de cărți atât de luminoase atât de pătranzător și convingător de scrise, încât ne-ar putea și noauă lumina mintea în cazuri de lipsă, dar nu le știm, nu le cunoaștem. Atâtea acțiuni umane și creștinești se petrec în țările culte, din cari am putea și noi să învățăm ceva, dar noi nu ne dăm silința măcar să auzim de cele, necum să le studiem. *Câtă lumină și câtă nobleță e îngropată pentru noi pe veci vecilor!!!*

Dacă mai voim deci să trăim pe lume alătura de popoarele culte și muncitoare deviza noastră va trebui să fie:

„Să ne desgropăm comorile!“ Poporul nostru va trebui curățit și la munte și la șes de năravurile rele păgubitoare sub raportul material ca și sub al spiritului așa cum se curăță pomii de omide, cari le nimicește puterea de viață.

Omidelē ce rod corpul nostru național ca alcoholismul, faloșia, trândăvia, risipirea, lipsa de cultură temeinică, vor trebui să piară în urma muncii bisericeii și a asociațiilor noastre de cultură pentrucă dacă rămân ele perim noi. Fieștecare braț să muncească, fieștecare minte să cugete și să se lucreze neîncetat în fieștecare familie să se păstreze aceiași șfială și aceiași

sfințenie ca în biserică. Un creștinesc și sănătos duh familiar va crește mai bine bărbați și mame destoinice pe seama poporului nostru. *sănătatea, munca și păstrarea* să fie treimea culturală la care să ne închinăm toți dela mic până la mare dela opincă până la vlădică.

Fieștecare trândav, fieștecare părinte păcătos fieștecare orb intelectual și moralmente să se considere de un dușman de moarte al neamului său pe care îl așteaptă aici pe pământ și dincolo în viața vecinică, pedepse mari. Omul e făcut pe lume să muncească din toate puterile sale și să producă mulțămire și fericire în jurul său. Fieștecare să aibă pururea în mintea sa cuvintele domnului nostru Isus Cristos carele răsplată aici pe pământ jos și la ceriuri sus o conditionează de fructele ce le produce sufletul nostru. Tot ce e neroditor și uscat să va țipa în foc ca să se nimicească, iată cum sună atotputernica și neschimbabila judecată supremă. Oșanda ori fericirea vecinică, se cuprinde în faptele noastre.

Zero.

Învățământul scrisului și al cetitului.

De: Iosif Moldovan, înv.-dir.
(Continuare).

Procedura metodică

A.) Exercițiile de desemn.

În zilele prime, conform planului de învățământ, școlarii se deprind cu ordinea școlară. Învățătorul va îngriji să deștepte plăcere și interes prin procedura sa. Între altele va deprinde pe elevi cu exerciții corporale mai ușoare, cari pe lângă însemnătatea lor igienică mai au oarecare farmec asupra intelectului.

În una din aceste prelegeri, învățătorul va deprinde pe băieți să învârtă brațul înainte și înapoi. Aceasta învârtire a brațului drept o va încerca învățătorul și în fața tablei cu creta în mână. După vre-o câteva încercări în dreapta și stânga, sau mai bine zis înainte și înapoi, fără veste va lăsa să ajungă creta pe tablă în decursul învârtirii. Va fi o surprindere plăcută pentru școlari când în urma lăsată de cretă vor recunoaște forma cercului, după care de multe ori au alergat ei prin curte. În caz de lipsă însă învățătorul pa putea intui cu ei cercul în natură, asemănându-l cu chipul după tablă.

Prin repetiția acestui exercițiu se va stârni în școlari bucurie și interes. Ei încă ar dori să încerce și să facă cercul. Folosindu-se de ocaziune, învățătorul va chema școlarii unul câte unul, să încerce și ei a învârti brațul în fața tablei cu creta în mână.

În prelegerea următoare va vorbi școlarii despre tablă. După ce vor cunoaște tablă și menirea ei, după ce le-a arătat cum să așeze tablă pe bancă, cum să țină condeiul, va încerca exercițiul din prelegerea trecută acum pe tablă și încă la comandă așa: Prindeți condeiul în mâna dreaptă! Mâna stângă pe

colțul tablei! Învrătiți mâna cu condeiul deasupra tablei! Înainte! Înapoi! Bine! Condeiul pe bancă! Mănile îndărapt!

Încă odată! Fiți atenți!

Prindeți condeiul în mâna dreaptă! Mâna stângă pe colțul tablei! Copii! Grijiți când voi zice: să învrătiți mâna cu condeiul deasupra tablei, voi veți începe să învrătiți și când se va învrăti mâna mai repede, lăsați să atingă vârful condeiului ușor fața tablei.

Acum!

Învrătiți mâna cu condeiul deasupra tablei! Bine! Destul! Condeiul pe bancă! Mănile îndărapt!

Învățătorul va controla acum tablele. Lucrarea cea mai succesă va arăta-o la toți școlarii. La cele mai puțin succese, va spune cauza nesuccesului. Cercul lui Nicolae e prea mic. Ilie, tu ai apăsat prea tare condeiul pe tablă. Elena n'a învrătit destul de repede mâna.

Exercițiul se va repeta apoi și în altă prelegere.

Acum va arăta învățătorul cum să învrătească condeiul într'un loc, în mijlocul cercului, ca să se facă un *punct* mare. Figura aceasta va reinprospăta în sufletul elevilor ideea despre *roată*. Iată cercul (raful), iată butucul roții. Dacă vom face punctul deasupra pe periferia cercului, copiii vor recunoaște forma *inelului*. Punem punctul pe o latură a periferiei și le arătăm un *cercel*.

În prelegerea următoare le vom demândă să pună punctul în internul cercului, jos aproape de periferie iar în partea opusă, afară de periferie să facă o codiță. Copiii vor cunoaște forma *mărului*. Facem lângă măr un cerc de tot mic. Punctul îl punem în partea deasupra, aproape de periferie. Din punct tragem o codiță mai lungă în sus și vom căpăta chipul unei *cireșe*.

Până aici s'a întipărit în mintea școlarii noțiunea numărului *unu*. Acum împărțind mărul prin o linie orizontală, ajunge la noțiunea *jumătate* și ideea despre *împărțire*. Albim cu creta întreaga suprafața jumătății deasupra a mărului, iar jumătatea din jos o ștergem. În figura rămasă copiii vor recunoaște chipul unei *pălării*.

După ce am desemnat tot ce se poate face din cerc, vom trece la linia *ovală*. Intuirea liniei ovale o facem asemănând *mingea* cu *oul*.

Cu ajutorul liniei ovale desemnăm: o *prună*, o *frunză*, un *boboc*, *macul*, *ghinda*, *bostanul*, *pepenel*, *nuca* etc. În jurul fiecărui chip se nasc și se grupează o mulțime de idei. Se desvoaltă *judecata*. De ex. facem *oul*. Din ou se naște *puiul*. Puiul *mâncă*. Dacă mâncă prea mult se sgu'este. E bolnav. Puiul sănătos crește. Folosindune de ocaziune aici putem desvolta și noțiunea numărului *doi*. Puiul are două picioare, două aripi, doi ochi, etc.

Rața are picioare scurte. Picioarele găștii sunt mai lungi, Ale barzei și mai lungi. Crumazul raței e scurt, al găștei mai lung, al barzei și mai lung.

Cu scop de a întări memoria și a pune în lucrare fantazia, punem pe școlari din când în când să desmneze din memorie câte un chip din cele de mai înainte, de ex. o pălărie, un bostan, o nucă, o rață etc., ori le zicem: ați văzut voi cloșca cu pui? Cum e cloșca? Cum sunt puii? Faceți pe tablele voastre o cloșcă cu pui!

În multe cazuri vom fi surprinși de rezultat. Mi s'a dat ocaziunea să văd, cum a grupat băiatul puii în jurul unui bliduț cu mâncare. Altul a grupat puii

la un loc și deasupra lor a pus cloșca, ca și cum i-ar acoperi cu aripile. Un al treilea a făcut puii sub o corfă, iar cloșca pe dinafară etc.

Fiind la noțiunea numărului doi, să nu uităm a le face idei despre păreche. O păreche de cireșe, de prune, de pui. Desemnăm ochelari, foarfeci, osie de căruț cu două roțițe și altele.

În chipul arătat vom continua cu desemnul în tot decursul anului, punându-l în serviciul întregului învățământ.

Dupăce scopul meu eră să arat aci numai avantajile lui în serviciul scrierii și a cetitului, cred de superflu a mai continua procedura în direcțiunea aceasta. Copiii și-au câștigat deja dexteritatea recerută spre a putea face cu ușurință oricare dintre semnele grafice, de aceea cred de bine a trece acum la dezvoltarea sunetelor.

B) Dezvoltarea sunetelor.

Prelegerea I.

Anunțarea țânței.

Pentru ce ne-au trimis părinții la școală?... Ce învățăm în școală?... Pe ce învățăm să scriem?... Din ce învățăm să cetim?... *Așa-i! Azi începem să învățăm a ceti.* Scoateți cartea!

Dezvoltarea sunetului i.

Intuițiune.

Arătăm copiilor chipul de pe pagina 9 din Abecedar întrebându-i: Ce vedem în chipul acesta? Ce are copilașul în mână? Cum ține degetul dela mână cealaltă? Ascultați să vă spun eu.

Enarare:

Pe copilul acesta îl chiamă Ionel Mamă-sa i-a adus din târg un căluț de turtă. Turta roșie și frumoasă l-a surpris pe Ionel foarte plăcut. Stă uimit de bucurie cu degetul la gură și se miră de frumusețea ei așa: *il*

Stabilirea mimice:

Puneți și voi degetul la gură și mirați-vă ca Ionel.

Fixarea literel:

(În intervalul corespunzător depe tabla școlii tragem o linie mai groasă în forma degetului și în locul unghiei punem un punct zicând:)

iată așa a ținut Ionel degetul cu unghia în sus când s'a mirat de turtă. *De câte-ori vom vedea semnul acesta ne vom aduce aminte cum s'a mirat Ionel de turtă.*

Reproducere:

Cum l-a chemat pe copilul acela?... Ce l-a adus mamă-sa dela târg?... Arătați-mi toți cum s'a mirat Ionel de turta cea roșie și frumoasă?... Care știe să-mi arate pe tablă, cum a ținut Ionel degetul cu unghia în sus, când s'a mirat de turtă?

(Vom scoate la tablă copiii cari se vor anunța apoi și pe ceilalți, rând pe rând, să facă semnul lui i în forma degetului lui Ionel).

Aplicare practică:

Arătați-mi semnul acesta și la voi în cartel! Cu ce seamănă?... De ce ne aducem aminte când îl vedem?... Cum s'a mirat Ionel de turtă?...

Cetiți-l de câte ori îl vedeți.

Acum vă arat cum se scrie i pe tablă.

Scoateți tăblițele! Cum ținem tăblița când scriem?... Cum prindem condeiul? Puneți vârful condeiului pe jos a intervalului mai îngust.

(Învățătorul arată pe tabla școlii, comandând așa: sus subțire, jos gros, rotund în sus, punct! încă odată! Mai unu! încă unu!)

Umpleți toate intervalurile, așa cum vedeți pe tăblița din cartel! (Va urmă)

Predică.

„Nu vă temeți, că iată bucurie mare vestesc vouă, care va fi bucuria tuturor popoarelor: căci astăzi vi-s'a născut Mântuitor, care este Hristos Domnul”.

(Luca II. 9—11.)

Iubiților creștini!

Nainte cu câțiva ani, când ne-am adunat în sf. Biserică să prăznuim sf. Sărbători ale Nașterii Domnului și am ascultat cântările pline de bucurie, cari vestesc Nașterea Mântuitorului nostru Isus Hristos, — ochii inimilor noastre par'că priveau departe spre plaiurile Vifieemului, la o iesle micuță, în carea s'a născut pacea și bunăînțelegerea între oameni.

Dar iată al treilea an de când, ochii inimilor noastre, vrând nevrând sboară spre alte plaiuri... sboară la iubiții noștri, cari nu pot prăznuți împreună cu noi; pe ei îi căutam acolo de-oparte... pe plaiurile de miazănoapte și miazăzi, ori pe plaiurile muntoase ale Carpaților sau pe plaiurile întinse ale Dunării și ale Isonului..., unde în loc de pace și bunăînțelegere bubuiesc tunurile, unde să târască oameni schilavi și dobitoace zdrobite și unde în scobituri de pământ trăiesc oameni: feciorii voștri, frații, bărbații, părinții neamurile noastre!!

Unde ești pace și bunăînțelegere, care înainte cu 1917 ani, astăzi te-a născut în ieslea dobitoacelor, intrupându-te în Mântuitorul lumii, în Domnul nostru Isus Hristos!?

Unde?! Aici în locașul său d-zeesc cu noi, și acolo departe cu iubiții noștri!

Căci dacă cu ochii inimilor voastre sunteți acolo departe la iubiții voștri, trebuie să vedeți, că și ei să bucură de ziua aceasta. Iată-i că sparg lădișoarele și pachetele trimise de voi și ochii lor sunt plini de lacrimi, căci să cugetă la voi, cari le-ați trimis bunătați din satul lor, împărțind cu ei acele bucați, cari altădată le-ați mâncat împreună, la vetrele și mesele voastre! Și ascultați numai, că scoțnd și ei câte o luminuță o aprind și încep să cânte vestind: „Nașterea lui Hristos” și să cugetă la voi, cari asemenea faceți, sau cel puțin ar trebui să faceți toți, — în aceeași sfântă zil! Vedeți dar, că Cel ce astăzi s'a născut, este nu numai aici cu noi, ci și cu cei depărtați ai noștri. Căci dacă s'a și strămutat lumea întreagă. El nu s'a strămutat, ci rămâne în veci intruparea bunătații. Și astăzi este cu aceeași dragostea față de noi, numai noi nu mai suntem credincioșii cei buni! El și astăzi ne cercetează și dacă astăzi este mai multă supărare ne aduce mai multă mângâiere, și dacă astăzi e mai multă pismă între oameni — seamănă cu atât mai multă iubire; numai noi nu venim în Locașul Său, să culegem mângâierea și iubirea sămănată de El!!

Astăzi s'a născut Mântuitorul! Astăzi s'a născut Acela, care a venit să împuțineze chinurile mari ale vieții, ca să șteargă lacrimile și să mângâie pe cei cari sufăr. A venit la voi mamă dulci, părinți, soți și prunci, a căror iubire nu pot prăznuți sărbătorile împreună cu voi, — a venit să vă mângâie și să vă șteargă lacrimile, căci oamenii nu sunt în stare, ci numai Acela, care azi s'a născut și care chiar pentru aceea a venit la omenimea confundată în chinuri, — dar și în păcate! Pentru aceasta vă zic și eu cu Evangelistul: „Nu vă temeți, că iată bucurie mare ves-

tesc vouă, care va fi bucuria tuturor popoarelor: căci astăzi vi-s'a născut Mântuitor, care este Isus Hristos!"

Primiți-L cu iubire și luați pildă din viața Lui, plină de chinuri și amar, ca să cunoașteți că amarul este o parte a vieții. Dacă vă veți aduce aminte de blândeța cu care a suportat El chinurile, — veți cunoaște, că și voi trebuie să primiți și suportați amarul și loviturile vieții pământene cu aceea blândețe creștinească ca și El! Și să mai știți un lucru iubitor și anume, că: dacă vă vor și părăsi pe voi toți, Mântuitorul vostru nu vă părăsește nici când! Bucurați-vă dară de Dânsul și primiți-L, primiți-L cu dragoste creștinească în inimile voastre sdruncinate de durere, — căci vă aduce liniște sufletească! Umblați mai des în casa Lui, ca să reverse asupra voastră: darul iubirei și a liniștei sufletești!

*

Iubiților creștini! Ce gândiți voi oare, că iubiților noștri pe câmpul de luptă nu Mântuitorul le dă liniște și tărie sufletească? Ba da! El iubitor creștini! Și mai ales în sărbătoarea aceasta mare a Lui petrece împreună cu pruncii voștri, dându-le putere și credință, că după lupte glorioase îi va mântui de chinurile, cele multe ale războiului! Picătorește în inimile lor credință, care este mai tare, decât ori-ce armă!

El va fi Mântuitorul ostașilor și al nostru al tuturor, aducându-ne pacea mult dorită, căci războiul acesta crâncen, numai iubirea Lui nemărginită o poate fini. Și înainte cu 1913 ani, la primul Crăciun, El a finit războiul cel mare a păcatului, care stăpânește sufletele oamenilor pe acelea vremuri.

Iubiților creștini!

A treia oară sărbătorim în sânge, doliu și durere, praznicul iubirei și al bunătății! Deja a treia oară a bubuit tunurile și s'au omorât oameni la praznicul sfințit al Crăciunului! Amărit a fost primul, plin cu jale a fost al doilea, dar în doliul negru al treilea s'a învâluit deja florile albe ale păcii! În internul inimilor crește deja credința, că dacă a patra oară vor vesti clopotele Nașterii Mântuitorului va fi pace... pace mare pe pământ și numai ca de un vis uit ne vom mai aduce aminte de celea trei Crăciunuri pline cu plâns și tânguire!

În credința aceasta măreață să petreceți sărbătorile Crăciunului! Amin!

Dr. N. R

Aviz.

Cu tot respectul aducem la cunoștința onor. public, că trecând ed. I. (30 mii), a doua (10 mii) și a treia (7 mii), din calendarul nostru diecezan pe a. 1917 am scos de sub tipar a **patra ediție** în 7 mii exemplare. Aceasta nouă ediție e întregită și conține tarifa nouă postală și cea a competițiilor de timbru, cari în ediția I nu s'au putut lua.

Prețul unui exemplar este 60 fil. + 15 fil. pentru porto.

La comanda pentru cel puțin 30 esempl. oferim 25% rabat, privindu-ne și francatura.

Cu stimă:

Librăria Diecezană Arad.

CRONICA.

Anul nou în Arad. Sf. liturghie au oficiat-o preoții parohiali. Cuvântarea de anul nou a ținut-o părintele Traian Vățianu. După sf. liturghie s'a prezentat la P. S. D. Episcop, clerul și poporul credincios sub conducerea directorului seminarial. Pe lângă această felicitare a credincioșilor, au mai felicitat pe P. S. S. șefii tuturor autorităților civile din Arad.

Botezul Domnului în Arad. Casele au fost sfințite în ajun de către preoții, profesorii hirotoniți și clerici cetateți din Arad Sf. liturghie și sfințirea apei a săvârșit-o P. S. S. D. Episcop asistat de preoțimea locală.

Mulțumită. Rog pe bunii mei gratulanți de anul nou, să primească pe această cale sincera mulțumită pentru aducerea aminte de mine, și asigurarea înaltei considerațiuni ce li-o păstrez și pe anul viitor. — *R. Ciorogariu.*

„Unde sunt șematismele noastre?” Articolul cu titlul de sus apărut în Nr. 2 al revistei „Biserica și Școala” este scris de părintele Dr. Gh. Ciuhandu. Semnarea s'a omis din greșala culegătorului și a reviziei.

† **Aron Feier**, mare proprietar, membru al congregației comitatului Hunedoara etc., împărțit fiind cu sfințele taine, a încetat din viață în 20 Ianuarie a. c. în etate de 80 ani. Înormântarea a fost în 22 I. c. la 2 ore p. m.

Fie-i memoria binecuvântată!

† **Nicolau Bortos**, învățător pensionat, a răposat în etate de 76 ani, în 11 Ianuarie a. c. A fost înormântat în Kevevára (T.-Cubin) la 13 Ianuarie dimineața la orele 10.

Odihnească în pace!

Nr. 12—1916.

Concurs.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” publică concurs pentru următoarele stipendii:

1. Din „Fundațiunea anonimă din comitatul Dobâca” un stipendiu anual de 100, care se va da unui tânăr român născut în comitatul Dobâca și care-și urmează studiile în una din școlile medii.

2. Din „Fundațiunea Emiliu Dionisie Bașiota Motiu Dâmbul din Abrud” un stipendiu anual de K 40, care se va da unui student român gr.-or. sau gr.-cat. de origine din Munții apuseni ori din districtul Năsăudului, care frecventează o școală medie.

Concurenții la unul din aceste stipendii au să-și înainteze petițiile însoțite cu următoarele acte:

- a) Carte de botez;
- b) Atestat școlar de pe anul 1915/16, în original sau în copie legalizată;
- c) Atestat, că urmează cu succes studiile și cu portare bună în anul școlar 1916/7;
- d) Atestat, că sunt lipsiți de mijloace;
- e) testat că sunt născuți pe teritoriul fostului comitat Dobâca, respective că sunt de origine din Munții apuseni ori din districtul Năsăudului, la stipendial din

fund. Bașiota dovedind concurenții, și că eventual sunt descendenți din această familie.

Petițiile vor fi a se adresa *Comitetului central al Asociațiunii* (Nagyszeben—Sibiiu, strada șaguna Nr. 6) până la 31 Ianuarie 1917

Sibiiu, în 4 Ianuarie 1917.

Andrieu Bârseanu,
prezident.

Romul Simu,
secretar suplinitor.

Concurs.

Pe baza rezoluției ministeriale Nr. 1806 B 916, pentru îndeplinirea parohiei **Bogeu** (Bozsaly), prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Parohia este de **clasa III-a**.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Casă parohială cu toate supraedificatele.
2. Intravilan cu comput anual 10 cor.
3. Pământ extravilan de 10 holde a 1200 st. în p.
4. Bir dela fiecare casă 30 litre cucuruz sfărmat.
5. Drept de pășunat pentru 16 vite.
6. Stolele uzuale după calculul celor 5 ani din urmă.

7. Intregirea din partea statului.

Alesul va avea să supoarte toate dările publice precum să provadă și catehizarea elevilor din parohie, fără altă remunerațiune.

Reflectanții la aceasta parohie să-și trimită cererile concursuale ajustate cu documentele de evalue și cu atestate despre eventualele servicii de până aci și adresate comitetului parohial din Bogeu (Bozsaly) oficiului protopresbiteral din Oradea-mare, iar dânsii să se prezinte cu stricta observare a dispozițiilor regulamentare pentru a-și arată dexteritatea în tipic și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Andrieu Horvath*, protopopul Orăzii mari.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din **Satulbarb** (Ujbártfalva) se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt următoarele:

1. În bani gata 548 cor. Intregirea salariului se va cere dela stat.
2. Scripturistica 10 cor.
3. Pentru conferință diurnul staverit de superioritate
4. Dela înmormântări mari 2 cor. Dela înmormântări mici 1 cor.
5. Cvarțir corăspunzător, de a cărui curățire internă se va îngriji alesul și grădina de legume.
6. Învățătorul ales, este îndatorat să conducă strana în sf. biserică, să instrueze elevii și adulții în cântările bisericesti, să-i conducă și supravegheze la sf. biserică, fără altă remunerațiune și să provadă în parohie cantoratul.

Reflectanții la acest post sunt poștiți a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în biserică spre a-și arată dexteritatea în cântare și tipic.

Cererile concursuale au să fie însoțite de următoarele:

a) Extras de botez.

b) Diplomă învățătorescă. Dacă respectivul a absolvat la institut străin, e obligat să alătore atestat

de evalue din limba română, cântări bisericesti și tipic.

c) Atestat de apartinență.

d) Atestat de conduită.

e) Eventuale atestate de serviciu.

f) Declarație referitoare la serviciul militar, întru cât e asentat și și-a îndeplinit sau nu serviciul militar.

Cererile de concurs astfel instruite se vor adresa comit. par. din Satulbarb, și înainte la Prea O. Oficiu protopopesc al Orăzii-mari, în termen regulamentar.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Andrieu Horvath* protopopul Orăzii mari.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător-cantor la școala confesională ort.-română din **Bogeu** (Bozsaly), se publică concurs, cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

1. Plată din lada bisericeii 600 cor.

2. Cvarțir corăspunzător.

3. Stole îndatinate.

4. Pentru participare la conferință, diurnele staverite de autoritățile superioare.

5 Intregirea dela stat.

Parohia se va îngriji de încălzitul și curățitul salei de învățământ.

Alesul va avea să provadă și învățământul adulților, precum și strana și alte trebuințe cantonale, instruind elevii în cântările bisericesti, conducându-i regulat la sf. biserică.

Reflectanții la acest post sunt poștiți a înainta recursurile ajustate cu documentele recerute, adresate comitetului par. din Bogeu, la P. O. oficiu protopopesc din Oradea-mare, având a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare, la sf. biserică din loc, spre a se arată poporului, dovedindu-și capabilitatea în tipic și cântare.

Bogeu, la 1/14 Ianuarie 1917.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Andrieu Horvath*, protopopul Orăzii-mari.

—□—

1—3

În conformitate cu ordinul consistorial Nr. 1797 B. 1916, pentru îndeplinirea parohiei **Stracoș** (Isztrákos), prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Parohia este de **clasa III-a**.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Dela fiecare număr de casă câte o măsură de cucuruz sau prețul curent.
2. Două intravilane cam de 4 cubule de sămănătură și un șes pentru fân cam de 1/2 jugăr.
3. Stolele uzuale și anume pentru prohodul cel mare 10 cor., Istălp 2 cor., predică și iertăciuni 2 cor., evanghelia lui Lazar la groapă 2 cor., liturgie privată 2 cor., o feștanie 2 cor.

Darea erarială pentru pământul parohial, o va solvi alesul paroh, care se va îngriji singur de locuință. Preotul are să catehizeze în parohie.

Cei-ce doresc a ocupa acest post sunt poștiți a se prezenta în termenul concursual în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică pentru a-și arată dexteritatea în cântări, tipic și oratorie.

Concursele sunt a se adresa comitetului parohial gr-ort. din Stracoș (Iztrákos) și a se înainta P. On. oficiu protopresbiteral gr.-or. român în Oradea mare.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Andrieu Horvath*, protopopul Orăzii mari.

—□—

1—3

În virtutea ordinului consistorial Nr. 2324 B. 916 pentru îndeplinirea parohiei din Chișirid (Kisürögd) devenită vacantă, se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Parohia este de clasa II-a.

Venitele sunt următoarele:

1. Casă parohială cu grădină.
2. Folosința unei sesiuni parohiale (32 jughere cadastrale).

3. Dreptul de pășunat și pădure după pământul parohial.

4. Birul preoțesc dela fiecare uimăr de casă, câte o măsură de gău, iar dela cei fără pământ o măsură de cucuruz, sau prețul curent al acestora.

5. Stola îndatinată.

6. Întregirea dotațiunii dela stat.

Contribuțiunea erarială după pământul parohial o va suportă jumătat: parohul ales, jumătate comuna bisericească. Preotul va avea să catehizeze regulat.

Reflectanții la acest post, au a se preze ta în termenul concursual în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică spre a-și dovedi destoinicia în cântări, tipic și oratorie.

Concursele ajustate sunt a se adresa comitetului parohial gr-ort. român din Chișirid (Kisürögd) și a se înainta oficiului protopopesc gr-ort. român din Oradea-mare.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Andrieu Horvath*, protopopul Orăzii-mari.

—□—

1—3

În urmarea ordinului Ven. Cons. din Oradea-mare de sub Nr. 3440 B. 916, se publică concurs pentru îndeplinirea parohiei de clasa a II-a Sitani (Sziány), tractul Beiuș, devenită vacantă prin moartea preotului Ioan Cristea, cu termen de recurgere de 30 zile, dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“, pe lângă urmă orul beneficiu:

1. Casă parohială cu intravilan.
2. Pământ parohial de 16 jughere.
3. Bir preoțesc cate 15 litri cucuruz sfârmăt și una zi de lucru dela fiecare casă.

4. Stolele îndatinate.

b. Întregirna superioară dela stat.

Alesul va suportă toate dările după beneficiul său parohial.

Cei-ce reflectează la aceasta parohie sunt poftiți să-și înainteze re-urșele lor, adresate comitetului parohial pin Sitani oficiului protopopesc din Beiuș, iar în vre-o duminică ori sârbătoare, pe lângă observarea regulamentului, să se prezenteze în sf. biserică din Sitani spre a-și arăta desteritatea în cântare tipic și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu*, adm. protopopesc.

—□—

1—3

Pe baza ord. consistorial Nr. 1805 B. 916 pentru îndeplinirea parohiei Bucium (Tökfalva) cu filia Topești, devenită vacantă, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Venitele sunt următoare:

A) Din Bucium:

1. Pământul, parte arător parte fânaț 32 jugăre cadastrale și un intravilan,

2. Dela 60 numere câte 1/2 vică cucuruz sfârmăt, sau prețul curent.

3. Dela fiecare casă una zi de lucru.

B) Din Bucium:

1. Pământ, parte arător parte fânaț 12 jugăre cadastrale și un intravilan.

2. Dela 50 numere câte 1/2 vică cucuruz sfârmăt sau prețul curent.

3. Dela fiecare casă câte una zi de lucru.

Din ambele parohii, stola îndatinată.

4. Întregire dela stat, conform evalidațiunii preotului.

Darea erarială pentru pământul parohiei o solvește parohul.

Reflectanții la acest post, au a se prezentă în termenul defipt în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică pentru a-și arăta desteritatea în cântări, tipic și oratorie.

Concursele sunt a se adresa comitetului parohial gr-ort. român din Bucium (Tökfalva) și a se înainta oficiului protopopesc gr-ort. român din Oradea-mare.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Andrieu Horvath*, protopopul Orăzii-mari.

—□—

1—3

Conform ordinului consistorial Nr. 1813 B. 916 pentru îndeplinirea parohiei Cotiglet (Köttiget) prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Parohia este de clasa III-a.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Casă parohială cu 2 odăi și 1 culină grădină intravilan, 1 holdă catastrală și 10 jugăre pământ arător.

2. Bir preoțesc la toată casa, 1 vică cucuruz sfârmăt ori prețul curent precum și una zi de lucru cu mâna, ori prețul curent.

3. Stola îndatinată.

4. Întregire dela stat.

Darea erarială pentru pământul parohiei o solvește parohul. Preotul va avea să catehizeze regulat.

Cei-ce doresc a reflectă la acest post sunt îndatorăți a se prezentă în termenul concursual în vre-o duminică sau sârbătoare în sf. biserică, pentru a-și arăta aptitudinea în cântări, tipic și oratorie.

Cererile concursuale sunt a se adresa comitetului parohial gr. ort. din Cotiglet (Köttiget) și a se înainta oficiului protopresbiteral gr-ort. român din Oradea-mare.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Andrieu Horvath*, protopopul Orăzii-mari.

—□—

1—3

Amăsurat ordinului consistorial Nr. 1812 B. 916 pentru îndeplinirea parohiei Hidișelul de jos (Alma-mező) prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Parohia e de clasa III-a.

Venitele acestei parohii sunt

1. Uzufuctul alor 7 (șapte) holde pământ; din care $1\frac{1}{2}$ holdă e fâneață, restul e loc arător.

2. Stola legală; anume: Însmormântare mică 2 cor., Însmormântare mare 8 cor., botez 1 cor., feștanie 1 cor.

3. Intregire dela stat.

Preotul va avea să țină regulat catehizările la școlile din parohie.

Darea erarială pentru pământul parohiei, o solvește parohul, care se va îngriji însuși de locuința

Cei-ce doarese a reflectă la acest post au a se prezentă în terminul concursual în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică, pentru a-și arată desteritatea în cântări, tipic și oratorie.

Concursele sunt a se adresă comitetului parohial gr.-or. român din Hidișelul de jos (Almamezö) și a se înaintă oficiului protopresbiterial gr.-ort. român din Oradea-mare.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Andrei Horvath*, protopopul Orașii-mari.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal pe lângă preotul Iosif Petcu din Bazoș să escrie concurs în terminul rezoluțiunei Ven. Consistor Nr. 5973/1916 concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Fiitorul capelan va beneficia $\frac{1}{2}$ din venitele împreunate cu parohia parohului Iosif Petcu afară decougruă și beneficiutcasei parohiale cari sunt rezervate parohului. Va beneficia deci $\frac{1}{2}$ din sesiunea parohială și $\frac{1}{2}$ din birul și stola legală. Alesul va avea să stea la dispoziția parohului în afaceri oficioase va avea să se îngrijască însuși de locuință. să solvească dările după beneficiul asigurat în acest concurs și în fine să provadă catehizațiunea la toate școalele din loc fără altă remuneratiune.

Parohia este de clasa I. și deci dela recurenți să recere ecalificațiunea prescrisă în concluzul sinodului eparhial Nr. 84. II. 910.

Recurenții cari vor dovedi aceasta ecalificațiune și ar dori să reflecteze să-și înainteze petițiunile de concurs adresate comitetului parohial din Bazoș și ajustate cu documentele recerute în original [estras de botez, Testimoniu de pe cl. III. și cel de maturitate, absolutoriului teologic, testimoniu de ecalificațiune preoțească, atestat de aparțineță și atestat de serviciu:] la oficiul protoprezbiterial gr.-or. rom. din Temeșvá-Gyár-város (Timișoara fabric) și totodată să se prezinte pelângă observarea dispozițiilor regulamentare (§ 33 din regulamentul p. parohii) în vre-o Duminică ori Sârbătoare în sf. biserică pin Bazoș spre a-și arată desteritatea în cântare, oratorie și tipic.

Dat în ședința com. par. gr.-or. rom. din Bazoș ținută la 12 Nov. n. 1916.

Constantin Pigli m. p.
preșcdinte.

Dimitrie Țigu m. p.
notar.

În conțelegere cu: *Ioan Oprea* adm. ppbiter.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa III. din Sârbi pprezbiteratul Halmagiului devenită în vacanță prin trecerea în deficiență a parohului Irimie Sirca conf. ord. V. Consistor diec. Nr. 5110/1916 să publică concurs cu termin de 30 zile dela I aparatiune acestuia în foaia of. „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Birul parohial legal. 2. Stolele legale. 3. Eventualul ajutor de stat. 4. Nefiind casă parohială, parohia va închiria pe șpesele sale proprii până la alte dispoziții o casă acomodată cu supraedificate și grădină.

Alesul va fi îndatorat să poarte dările publice după venitele sale preoțești, și se catehizeze la școala conf. din loc, fără altă remuneratiune.

Doritori de a ocupa acest post sunt poștiți, ca recursurile lor ajustate conf. regulamentului, cu toate documentele prescrise, eventual și un atestat de serviciu și adresate comitetului pr. gr.-or. rom. din Sârbi (Szerb) să le înainteze în terminul de sus oficiului pprebiterial gr.-or. rom. din Halmagi (Nagyhalmagy).

Reflectanții sunt obligați a se prezentă în vre-o duminică ori sârbătoare sub durata concursului, în sf. biserică din loc, spre a-și arată desteritatea în celea rituale și predicamente.

Din ședința comitetului par. din Sârbi ținută la 7/29 Decemvrie. 1916.

Irimie Sirca m. p.
preot preș. com. p.

Irimie Cristea m. p.
inv. not. com. p.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar* m. p. pprezbiter.

—□—

3—3

Cronica bibliografică.

„Calendarul Asociațiunii pe anul 1917“. A eșit de sub țipar și se poate procură dela Biroul Asociațiunii, Strada Șaguna Nr. 6 în Sibiu — Nagyszeben: Se vinde cu prețul de 60 fil. plus 10 fil. porto postal, Librăriiilor și altor revânzători, la comande mai mari. li-se dă rabatul cuvinit.

Calendarul Asociațiunii e cel mai bogat în cuprins și cel mai bine întocmit pentru trebuințele de tot felul ale poporului nostru.

Pe lângă însemnarea zilelor și sârbătorilor de peste an, arată umblarea vremii și semnele de timp, întunecimile de soare și de lună, și cuprinde povețe economice pentru fiecare lună.

Cuprinde mai departe: taxele de poștă și telegraf, taxele de timbre și mărcile postale după tarfa cea nouă; tabela pentru socotirea intereselor, și târgurile.

Calendarul Asociațiunii cuprinde o lectură bogată și aleasă: Povestiri frumoase, sfaturi înțelepte, pilduri folositoare, poezii, proverbe și glume de tot felu, toate scrise și întocmite pentru înțelesul tuturor.

Calendarul e înfrumșetă cu mai multe chipuri.

Calendarul Asociațiunii să nu lipsească din nici o casă românească, și fiecare Român să și țină de datorință a avea la casa sa un sfătuitor bun și înțelept, cum e Calendarul Asociațiunii pe anul 1917.

Cei-ce doarese să aibă Calendarul Asociațiunii, să grăbească a-l comandă dela:

„Biroul Asociațiunii“,

Nagyszeben — Sibiu, Str. Șaguna 6.